

U ghalkemm f'dan iż-żmien meta Kyd, Nashe, Peele, Marlowe, Chapman w oħrajn kienu ta' sikwit jirreferu għal xulxin, HADD minnhom QATT ma rrefera għal Shakespeare — almenu sas-sena 1593. F'dak kollu li nkiteb dak iż-żmien darba biss wiehed isib referenza — u mhux eżatta — għal William Shakespeare. Din ir-referenza tinsab fit-testament ta' Robert Greene fejn waqt li rrefera għad-dramm Henry VI, fost hwejjeġ oħra semma l-kelma "Shake-scene".

Xi whud qalu li Greene kien qed jirreferi għal Shakespeare. Izda Hoffman ma qabilx magħhom u sostna li dik il-kelma kienet speċi ta' laqam lil dawg l-atturi tajbin li kienu jaqilghu l-parti tagħhom sew-wa

M'ghandniex xi ngħidu, hadd qatt ma qal li William Shakespeare l-attur ma kienx jeżisti. Izda bejn Shakespeare l-attur u Shakespeare il-kittieb żgur li tinħass differenza kbira. Kif ġa għidna aktar lura, dawn id-dubji nħassu qabel Calvin Hoffman. Issa pero' kotru għax instabu aktar provi favurhom; u l-ismijiet ta' Bacon, Oxford u Pembroke mill-ġdid reġġu ġew konnessi max-xogħolijiet tiegħu.

Veru li kull wiehed minn dawn kien istruwit biżżejjed, ivvjaġġa barra minn pajjiżu bosta drabi, kien midhla ta' hafna kbarat u saħansitra kull wiehed minnhom kien ukoll kittieb mill-aqwa. Haġa wahda biss tidher barra minn lokha. Hadd minnhom ma kien dramaturgu kbir, w għalhekk li tgħid li xi hadd minnhom huwa l-veru kittieb tad-drammi ta' Shakespeare tidher haġa ftit li xejn assurda.

* * *

(Jissokta f'harga oħra)

Għal Malti Isbaħ u Aħjar
minn VIC APAP

"SABIĦA" jew "SABIEĦA"?

Fuq l-MTV qieghed jintwera avviż biex Malta tinzamm *sabiha*, izda dan l-aġġettiv jidher miktub *sabieha*.

Ta' min ifakkar illi l-aġġettivi fis-singular huma dejjem bil-vokali *i* u qatt *ie*. Hekk niktbu: *Sabiħ, sabiħa; hafif, hafifa, qalil, qalilla; kbir, kbira; żgħir, żgħira; twil, twila*.

Dawn l-aġġettivi, imbagħad, meta jagħmlu l-plural jibdli l-vokali *i* fil-vokali *a* jew *ie*. Għalhekk niktbu: *sbieħ, hfief, qliel, kbar, żgħar, twal*.

Laqgħa Letterarja fit-Teatru Manoel

GUŻE' GALEA

Fis-serje ta' laqgħat letterarji li qieghda tagħmel l-Akkademja tal-Malti sabiex Awturi Maltin magħrufa jiltaqgħu mal-publiku Malti, nhar il-Hamis 1 ta' Marzu 1973 kien imiss lill-President tal-Akkademja, il-Professor Guze' Galea. Dawn il-laqgħat letterarji qegħdin isiru fit-Teatru Manoel, il-Belt, li llum jitqies bhala "teatru nazzjonali".

L-ewwel persuna letterarja li ha sehem f'dawn il-laqgħat kien l-Onorevoli Avukat Anton Buttigieg, magħruf bhala Poeta, u llum qieghed jaqdi dmirijiet ta' Ministru tal-Gustizzja u Affarijiet Parlamentari fil-Gvern Laburista.

Is-serata bdiet fis-6.00 p.m. u damet qrib siegħa. It-teatru mtela bi hbieb tal-Kultura Maltija, kemm anzjani u kemm żgħażaġh. Haġa sabiha hafna li studenti kemm ta' skejjel sekondarji u kemm skejjel oħra ta' tagħlim oghla tarahom jinteressaw ruħhom u jiġu jisimghu.

L-Avukat Wallace Ph. Gulia, il-Viċi-President tal-Akkademja, għamel kelmtejn bhala dahla għas-serata.

Il-programm tal-lejla letterarja kien imqassam hekk. Wara silta msejha "Rewwixta fl-Imġarr" mir-rumanz "Żmien l-Ispanjoli", bhala tifkira ta' l-ewwel rumanz li Guze' Galea kiteb, huwa qara l-kitba, "Is-Sena 1969 — Sena tal-Qamar", li huwa l-editorjal għal IL-MALTI tal-ghadd ta' Diċembru 1969. L-Awtur wera b'din il-ghażla li l-immaginazzjoni ta' kittieb taf tixxieghel kemm bi grajja mbieghda kif ukoll b'xi grajja kbira li grat fi żminijietna.

Mir-rumanz "Id-Dinja Rota", l-Awtur għażel silta meta s-Sinjura Bettina marret tiltaqa' mal-General Vaubois. Kif ukoll, is-silta mharrka msejha "Il-Ballu" mill-antologija mghammadha "Bla Habi", taw hin sabiex barra l-Awtur jinstemgħu l-ilhna tas-Sur Victor Apap u tas-Sinjurini Joan Azzopardi u Josephine Zammit Cordina, huma u jaqraw is-siltiet f'għamla djalogata.

L-aħħar silta li għażel il-professor Guze' Galea semgħuha b'widnejhom miftuha, għaliex kienet imsejha "Bejta tal-Vizzju" mill-aħħar rumanz tiegħu bl-isem ta' "Fiex Wasalna", u li għadu ma hariġx għall-istampa. Dan ir-rumanz huwa mera tal-hajja ta' iżmienna f'Malta.

Kif qal l-Avukat Wallace Ph. Gulia fid-dahla għas-serata, il-professor Guze' Galea huwa Awtur li bhala rumanzier ma waqafx jixxieghel biss bi grajjiet l-imghoddija ta' Malta. Kull min ġie għal-laqgħa letterarja fehem iżjed lill-Awtur għal meta kien jafu biss billi jaqra l-kotba letterarji tiegħu.

A.A.M.